Уважаеми гости, уважаеми колеги,

Днес Българската академия на науките става на 143 години! Нека се поздравим и да пожелаем дълги години добруване на нашата Академия. Когато празнува най-старата научна институция в една държава, празникът е за цялата държава. Когато тази институция е създадена преди да я има самата държава и над 14 десетилетия е градена със завета, че успешна държавност има само просветеният народ, тогава тя е истински темел и стожер на духовността, тя е храм на знанието.

Отбелязваме годишнината си в тежко време, когато нямаме много основания за радост и патетика. 143 години – къде сме днес, на къде вървим ? В далечната 1869 г. целта, която си поставя Българското книжовно дружество е била: "Да служи за веществено и духовното обогатяване на нацията"! Когато Българското книжовно дружество прераства в Българска академия на науките, още с първия Закон за БАН от 1912 г. Народното събрание гласува подобаваща годишна издръжка за дейността на академията. Защото, още тогава се е знаело, че вложеното ще се възвърне многократно. И това е станало непосредствено преди започването на балканските войни! Отношението към науката е мерило за равнището на мислене на всяка държава и на всеки, който се нарича държавник. Като гледаме днешното отношение към науката у нас, едва ли можем да кажем ласкави думи за това равнище. Преди дни, чрез проекта за държавен бюджет за 2013г., отново бе демонстрирано, че отношението към науката и БАН, създаваща и днес над 50% от научната продукция на България е далеч под европейското. Вярно, криза е. Но световния опит ясно показва, че един от най-ефективните инструменти за излизане от икономическа разруха е науката и породените от нея иновации.

За някой БАН може да е умираща стара бабичка, но за всички нас Академията, въпреки огромните си трудности и днес продължава достойно да изпълнява завета на Българското книжовно дружество – да служи за веществено и духовно обогатяване на нацията! Според новия рейтинг на научните институции в Европа нашата академия заема 41-во място сред 4137 изследователски организации на

континента и 97-мо място сред 7532 научни институции в света. Мисля, че с този резултат най-бедната академия в Европа не стои зле. Според информационната служба на Еврокомисията Erawach - Чешката академия на науките получава 200 млн. евро, Унгарската академия на науките - 120 млн. евро, Полската академия на науките - 115 млн. евро, Словашката академия на науките - 59,5 млн. евро, Румънската академия на науките - 54 млн. евро, Българската академия на науките - 30 млн. евро. Науката не работи в рамките само на страната си, ученият взаимодейства и се конкурира с другите учени по света, такава е нашата професията. Как да успяваме в конкуренцията и в партньорството с чужди учени с финансова осигуреност от 7 до два пъти по-ниска от тази на останалите учени? Да не говорим, че сме до 30 пъти по-зле от водещите научни центрове в Европа.

Нямаше да говоря всичко това сега, ако не видяхме, че се планира и за 2013 г. субсидията на БАН за трета поредна година да остане под 60 млн. лв. т.е. със средна брутна заплата от 570 лв.,в редица институти пак по един до два месеца неплатени в годината, без средства за ток и парно навсякъде в лабораториите и без научни списания в библиотеката ни. В такова положение държавата не е поставила нито една друга организация в сферата на създаване на знанието. А нас, въпреки всички най-високи оценки, които ни бяха дадени публично дори в парламента само преди 5 месеца,след отчета на Академията за миналата година и не само тогава. През 2009г международният научен одит на Академията, извършен от 40 известни учени от цяла Европа, като дава висока оценка на изследователската работа на нашите институти, заключава (цитирам): *Екипът оценители смята този обобщен резултат за впечатляващо постижение, имайки предвид особено трудните условия за провеждане на изследвания в България.* И по нататък (цитирам пак) *„Необходимото усилие преди всичко е въпрос на осигуряване на по-добро финансиране на БАН“*(край на цитата). И това бе казано през 2009г, когато бюджетът на Академията бе с 40% по-висок от днешния.

Учените на академията не са се предали. Защото не е пресилено да кажа, че заедно със Софийския университет и още няколко водещи висши училища ние сме едно от светлите лица на нацията. Затова трябва да опазим това лице чисто - да не допускаме в нашите среди интриги, своеволия и загуба на ценности и на високи цели. Ние обикновено не шестваме по първите страници и водещите новини на медиите. Докато рапъри и Златки фамилиарничат от интервюта и екрани, докато простотията надвиква интелекта, докато някои се опитват да изтръгнат духа от сърцето и знанието от ума на народа ни, ние трябва да си вършим работата. За да не ни е срам, за да не я е срам България! Ще продължим да работим за една конкурентоспособна, умна и дейна България. Ще продължим да се борим - за достойнството си, за младите ни колеги, които все повече са принудени да виждат бъдещето си извън България. И лесно ги приемат на работа във изследователските центрове на всички континенти, защото научната подготовка, получена в БАН, има и ще има висока международна стойност. Ако се уморим, ако загубим достойнството си, ще загуби много от достойнството си и България.

Затова – да ни е честит празникът и трябва всички заедно да опазим българската наука!